

Neo-BFHI -sertifikaatti - hoitotyön näkökulma

Minna Montonen

Kl.erik.hoitaja, imetysohjaajakouluttaja

Anna-Miia Niskanen

klö (YAMK), imetysohjaajakouluttaja

KYS

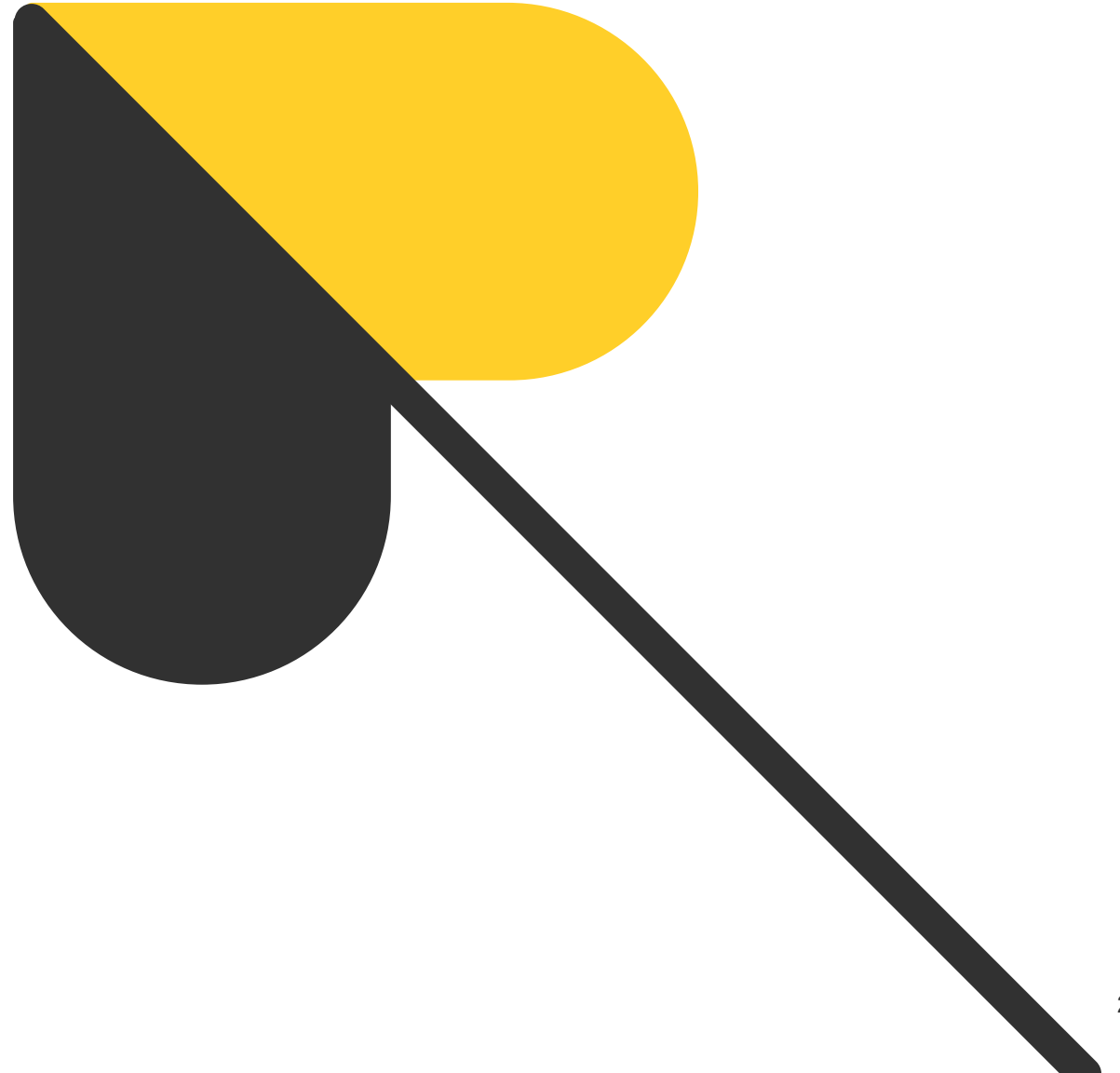
*Imetyksen edistäminen on yksi tehokkaimmista ja
vaikuttavimmista keinoista edistää lasten ja
imettävien äitien terveyttä*

Vuosien varrella muuttuneita käytäntöjä vuonna 2012-2023

Vanhoja toimintamalleja uudistettiin ja hoito- ja asennekulttuurin muutos alkoi jo vanhoissa tiloissamme

Imetysohjaajakoulutuksen lisääminen hoitajille pakollisena 2012

- Imetykseen/lypsämiseen ja äidinmaidon käsittelyyn uudet toimintatavat
 - **Vauvoille enemmän oman äidin tuoremaitoa**
 - **Keskosen syömisvalmiuksien huomioiminen ja ymmärrys** mm. yksilöllinen kypsyminen → tuttipullon välttäminen ja ruiskututeilla syöttämisestä luopuminen
- **Kenguruhoidon ja ihokontaktin lisääminen hoitomuotona** (kirjaaminen)
- **VVM → vanhempien läsnäolon tärkeyden syvempi ymmärtäminen ja tukeminen**
 - Kriisityö sekä pikkulapsipsyk. Työryhmä osana hoitoa
- **Moniammatillinen tiimi 1 x vko** (lääkäri, vastuuhoitaja, sos.tt. vauvaperhetyöntekijät, kriisityöntekijä, pikkulapsityöryhmän työntekijä, puheterapeutti, ravitsemusterapeutti, fysioterapeutti)

Työnjako sertifiointia suunnitellessa

- Vauvan perhelähtöistä hoitoa kehitetään jatkuvasti osastolla
- Vuonna 2020 perustettiin vamy-työryhmä KYS:ssä
- Vuonna 2022 tehostettiin toimintaa lisäämällä Neo-BFHI:ta varten resurssia
 - Ylempi ja lähijohto mukana
 - Kehittämisosastonhoitaja organisoi
 - Kouluttajat
 - Työntekijät → varsinainen toteutus
- Vauvamyönteisyyttä edistävät posterit

The posters are arranged in a 2x3 grid. Each poster has a title and a central image of a baby. The text on each poster is as follows:

- Poster 1: Naisten poliklinikka**
 Title: YHDESSÄ IMETYSTÄ TUKIEN Naisten poliklinikka
 Text: Imetysohjauksen on tärkeää...
 QR code: [https://www.kys.fi/naisten-poliklinikka](#)
- Poster 2: Naisten akuuttikeskus**
 Title: YHDESSÄ IMETYSTÄ TUKIEN Naisten akuuttikeskus
 Text: Imetysohjauksen on tärkeää...
 QR code: [https://www.kys.fi/naisten-akuuttikeskus](#)
- Poster 3: Naisten osasto**
 Title: YHDESSÄ IMETYSTÄ TUKIEN Naisten osasto
 Text: Imetysohjauksen on tärkeää...
 QR code: [https://www.kys.fi/naisten-osasto](#)
- Poster 4: Vastasyntyneiden teho-osasto (Neo-BFHI)**
 Title: YHDESSÄ IMETYSTÄ TUKIEN Vastasyntyneiden teho-osasto
 Text: Imetysohjauksen on tärkeää...
 QR code: [https://www.kys.fi/naisten-teho-osasto](#)
- Poster 5: Neuvola**
 Title: YHDESSÄ IMETYSTÄ TUKIEN Neuvola
 Text: Imetysohjauksen on tärkeää...
 QR code: [https://www.kys.fi/neuvola](#)
- Poster 6: Lasten ja nuorten osastot ja poliklinikat**
 Title: YHDESSÄ IMETYSTÄ TUKIEN Lasten ja nuorten osastot ja poliklinikat
 Text: Imetysohjauksen on tärkeää...
 QR code: [https://www.kys.fi/lasten-ja-nuorten-osastot](#)

Mitä tehtiin vuonna 2022-2023

Kirjallinen materiaali

- Pohjois-Savon imetyksen edistämisen suunnitelma julkaistiin 1/2023
- KYS:n vastasyntyneen tehohoito päivitetty pshva:n verkkosivuille
<https://pshyvinvointialue.fi/vastasyntyneiden-tehohoito>
- Osaston kirjallista materiaalia päivitetty imetykseen liittyen
 - Henkilökunnan ohjeet
 - Vanhemmille jaettava kirjallinen materiaali
 - Ainutlaatuinen äidinmaito -opas ja osastoesite
 - Hamuiluaukema + ohje tutin/tuttipullon välttämisestä perhehuoneisiin

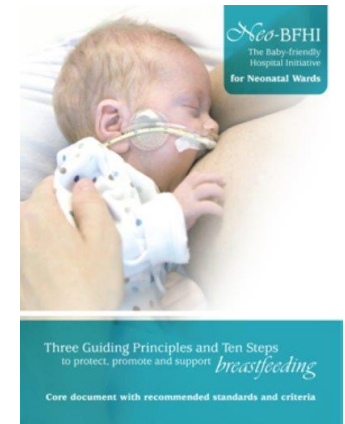
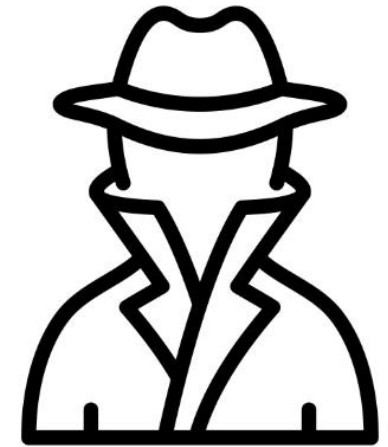
Kouluttaminen

- WHO-imetysohjaajakoulutuksen ja imetystaitopajojen koulutusmateriaalien päivitys → osaston henkilökunnan koulutus + sidosryhmät

Henkilökunnan motivointi ja sitouttaminen

- Neljä ”vamy-agenttia” → jalkauttaminen, malliesimerkki, ääneen puhumalla korostivat Neo-BFHI -askeleiden toteutumista
- Osastotunteja vamyasta kollegoille
- VAMY-teemaviikot
 - Tarkoitus oli edistää imetystä tukevien hoitokäytäntöjen toteutumista, ja tavoitteena oli saada ne systemaattiseksi toiminnaksi
 - Edettiin 10 askelta onnistuneeseen imetykseen (neo-BFHI) mukaan ja yksi teema kesti 2 viikkoa
 - Muistutettiin askeleista osaston sähköisellä info-tylulla
 - Hoitaja ja lääkäri kiinnittivät huomiota askeleen toteutumiseen ja sen kirjaamiseen
- Henkilökunnan sähköpostiin lähetettiin muutama viikkoa ennen auditointia kertausta vauvamyönteisyydestä ja infoa auditointipäivistä

Vanhemmille

- Lyhyt esitys ihokontaktista/kenguruhoidosta ja imetyksestä vanhempien olohuoneen info-tv:seen
- Psykologin järjestämä vertaistukiryhmä

Yhteistyö

- Yhteistyö Pohjois-Savon hyvinvointialueella
 - Sairaalan sisäiset palaverit sekä verkostopalaverit, neuvolat
- Yhteydenpito ja yhteistyö muiden sairaaloiden kanssa
- THL

Tilastointi

- Tilastointia kehitetty ja kehitetään edelleen
 - THL kehittämässä yhtenäisiä vamy-tilastointiohjeita koskien Neo-BFHI

10 askelta onnistuneeseen imetykseen (Neo-BFHI)

Kolme pääperiaatetta imetyksen edistämistä KYSin Vastasyntyneiden teho-osastolla

- Jokaista äitiä ja äidin tilannetta tarkastellaan yksilöllisesti
- Perhe on keskiössä osaston toiminnassa. Vastasyntyneet hoidetaan yhden perheen huoneissa.
- Imetyksen tuki alkaa raskauden aikana ja jatkuu myös vauvan kotiutuksen jälkeen.

10 askelta onnistuneeseen imetykseen KYSin vastasyntyneiden teho-osastolla

1. Osastolla on kirjallinen imetyksen edistämisen suunnitelma, joka on koko henkilökunnan tiedossa ja käytettävissä.
2. Koko henkilökunta tuntee suunnitelman ja on koulutettu toimimaan sen mukaisesti.
3. Odottavalle äidille kerrotaan jo raskausaikana imetyksen eduista, sekä keinoista käynnistää ja ylläpitää maidontuotanto ja imetys.
4. Henkilökunta kannustaa ja tukee varhaista, jatkuvaa ja pitkäkestoista äidin ja vauvan ihokontaktia/kenguruhoitoa.
5. Henkilökunta ohjaa ja tukee äitejä maidontuotannon käynnistämisessä ja ylläpitämisessä, ja heti kun vauvan vointi on riittävän vakaa, imetyksen aloittamisessa.
6. Vastasyntyneille annetaan oman äidinmaitoa. Muuta ravintoa annetaan vain erityisistä lääketieteellisistä syistä.
7. Vauva ja äiti voivat olla yhdessä ympärivuorokautisesti.
8. Äitejä kannustetaan vauvatahtiseen imetykseen mahdollisimman pian. Ennenaikaisilla ja sairailta lapsilla siirtymävaiheessa huomioidaan riittävän ravitsemuksen turvaaminen.
Ennen imetyksen vakiintumista käytetään muita keinoja kuin pulloruokintaa maidon antamisessa. Tutteja ja rintakumia käytetään vain erityistilanteissa.

...mpia kannustetaan ja ohjataan imetyksen jatku...

...n, että imetyksen tuki jatkuu tarvitta...

Neo-BFHI 3 ohjaavaa periaatetta ja 10 askelta onnistuneeseen imetykseen

Jokaista äitiä ja äidin tilannetta tarkastellaan yksilöllisesti

- Kaikkia äitejä kohdellaan sensitiivisesti ja empaattisesti
- Henkilökunta kunnioittaa äidin omaa roolia vauvan hoidossa
- Yksilöllinen imetysohjaus

Perhe on keskiössä osaston toiminnassa

- Vastasyntynyt hoidetaan yhden perheen huoneessa

Imetyksen tuki alkaa raskauden aikana ja jatkuu myös vauvan kotiutuksen jälkeen

- Vanhempien tapaaminen ennen vauvan syntymää naisten akuuttikeskuksessa
- Lypsy-/imetysohjaus heti vauvan synnyttyä (jo syn.salissa)
- Imetysohjaus osastojakson aikana
- Tuki kotiutumisen jälkeen

 KYS YHDESSÄ IMETYSTÄ TUKIEN
Vastasyntyneiden teho-osasto

Imetyks on tärkeää sekä äidille että vastasyntyneelle. Imetysohjaus alkaa jo raskausaikana neuvolassa ja jatkuu synnytyssairaalassa. Oikea tieto on avuksi imetyksen onnistumisessa. Imetyssuunnitelman teko auttaa jäsentämään äidin toiveet ja kokemukset sekä imetyksen haasteet. Vastasyntyneiden teho-osastolla tuetaan ennen aikaisena syntyneiden tai sairaalahoitoa tarvitsevien vastasyntyneiden imetystä, joka saattaa olla aluksi haasteellista. Läheisten tuki on keskeistä imetyksen onnistumisessa.

Vauvamyönteisyysohjelma vastasyntyneiden osastoille (Neo-BFHI):
[Vauvamyönteisyysohjelma vastasyntyneiden teho- ja tarkkailuosastoille ja lastenosastoille - THL](#)

Vanhempien tapaaminen ennen lapsen syntymää

- Vanhempain läsnäolon ja hoivan merkitys vauvalle
- Äidinmaidon, kenguruhoito/ihokontaktin edut vauvalle
- Imetyssuunnitelman tarkentuminen
- Naistalo.fi

Imetyksen tukeminen kotiutumisen jälkeen

- Vauvaperheyden kotikäynnit, seuranta ja tuki
- Neuvola
- Imetyspoliklinikka
- Imetystukiryhmät
- Lastentalo.fi

Maidonerityksen käynnistyminen

- Lypsämisen tai imetyksen varhainen aloittaminen mahdollisimman pian synnytyksen jälkeen
- ensimmäiset pipat vauvalle
- Maidonerityksen ylläpito (lypsäminen vauvan syömistahdissa, mikäli vauva ei ime)

Vanhempien läsnäolo

Kenguruhoito/ihokontakti osana lapsen hoitoa, aina kun mahdollista

Lisämaidon/rikastetun äidinmaidon turvallinen antaminen

- Imetyksen apuvälineiden käyttö tarvittaessa

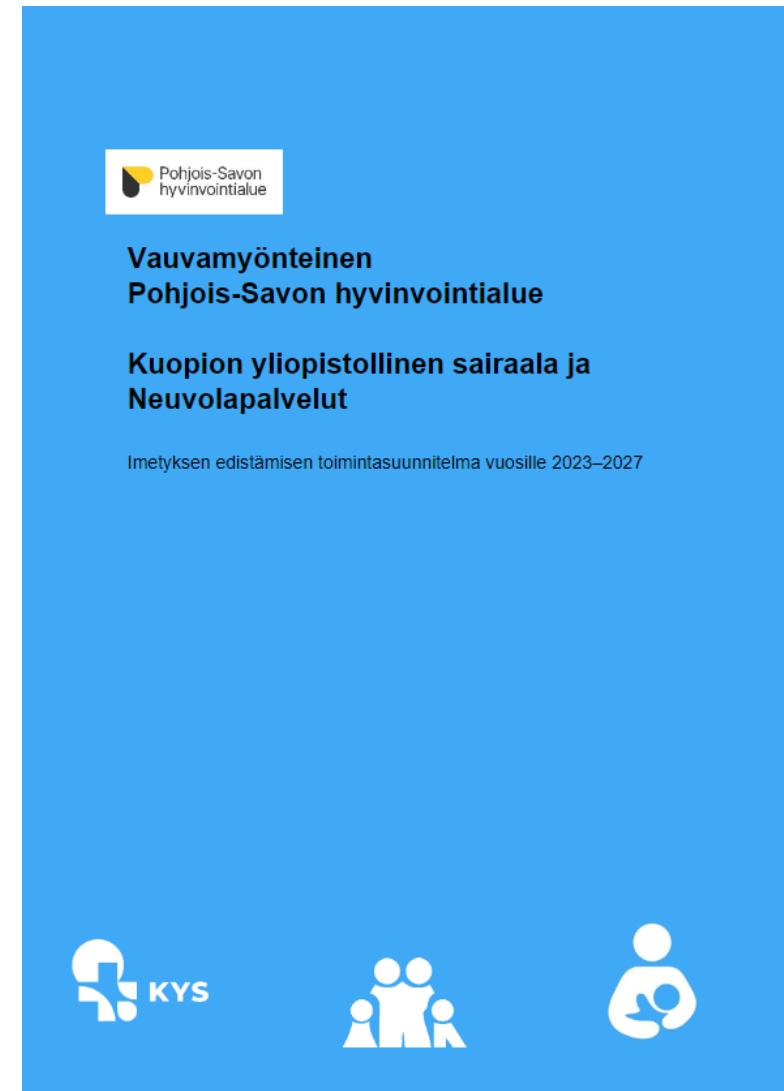
Vauvan imemisvalmiuden tunnistaminen

- Näikäviestien tunnistaminen
- Imemisen - riuheilamisen - hengittämisen rytmit
- Vauvan hyvän mielen tunnistaminen
- Erilaiset imetysasennot

1. Osastolla on kirjallinen imetyksen edistämisen suunnitelma, joka on koko henkilökunnan tiedossa ja käytettävissä

- Päivitetty imetyksen edistämisen toimintasuunnitelma 2023-2027
 - sisältää kaikki KYSin vauvoja hoitavat yksiköt ja neuvolan

<https://pshyvinvointialue.fi/documents/594193/719282/Vauvamy%C3%B6nteisyysohjelma+PSHVA+2023-2027+toimintasuunnitelma.pdf/ee9a9d86-1802-7798-a4ca-11362e86c8da?t=1675341168663>

2. Koko henkilökunta tuntee suunnitelman ja on koulutettu toimimaan sen mukaisesti

- Koko hoitohenkilökunnalle annetaan imetykseen liittyvää koulutusta
 - **Imetysohjaajakoulutus** (WHO 20 h)
 - pakollinen kaikille hoitajille
 - **Imetystaitopajat** (tietojen/taitojen ylläpitäminen)
 1. terve vastasyntynyt
 2. sairas ja ennenaikainen vastasyntynyt
 3. ajankohtaiset asiat imetyksestä
 - **pop-up** -imetyskoulutukset osastolla
 - **lääkäreiden imetyskoulutus: E-learning for paediatricians - Baby Friendly Initiative (unicef.org.uk)** ja sähköiset imetysluennot
 - sidosryhmät: koulutus Moodlessa

Hoitohenkilökunnan imetyškoulutuksen vaikutus luovutetun äidinmaidon tilauksiin 2011 - 2023 (määrät litroina)

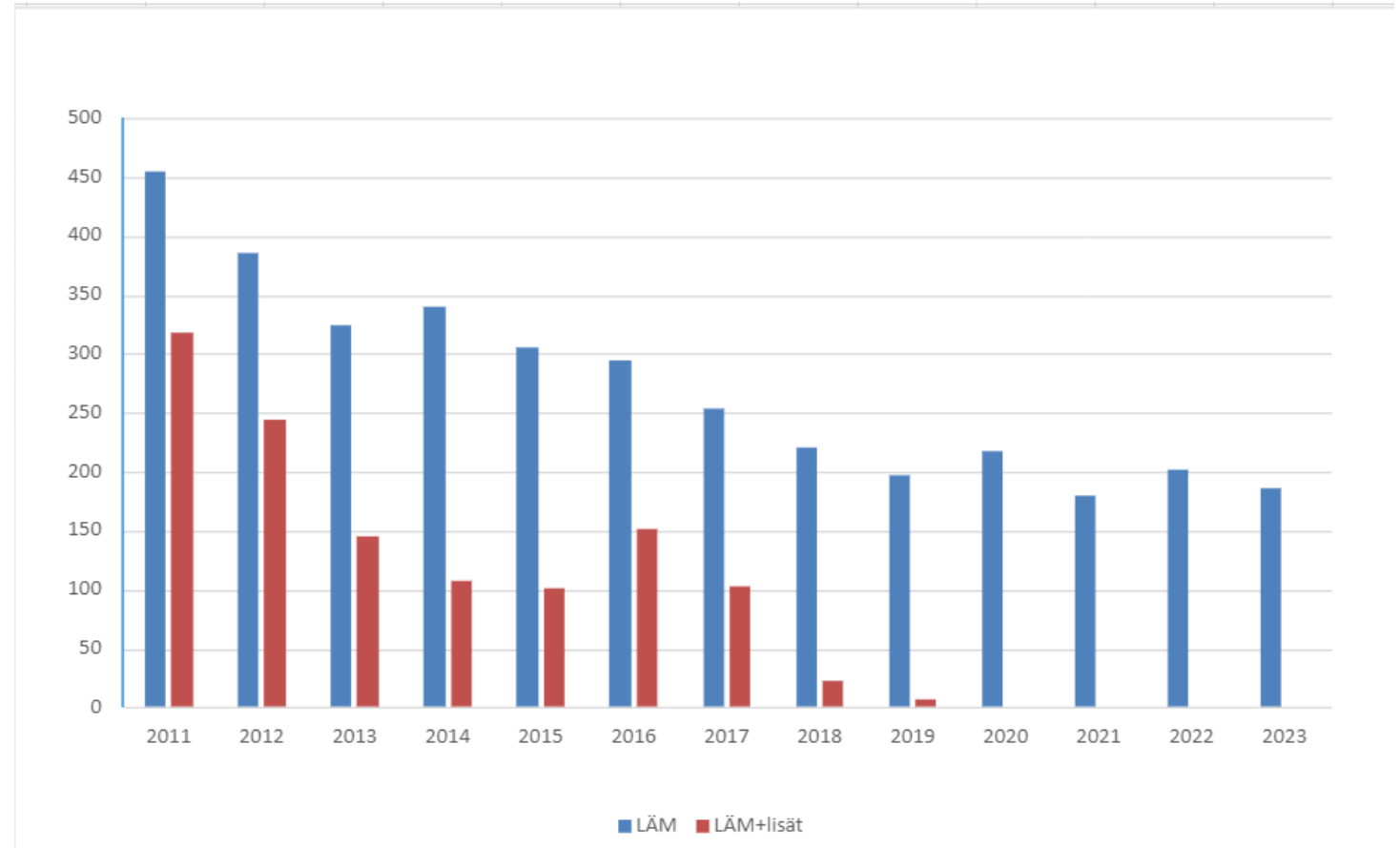
Luovutetun äidinmaidon tarve pieneni huomattavasti koulutusten myötä

- > 770l/v vertaa <200l/v

→ vauvoille enemmän oman äidin tuoremaitoa

→ taloudellinen säästö huomattava

→ vauvojen ja äitien terveyteen vaikuttavia säästöjä on vaikea arvioida rahassa

3. Odottavalle äidille kerrotaan jo raskausaikana imetyksen eduista, sekä keinoista käynnistää ja ylläpitää maidontuotantoa.

- Neuvolan imetysohjaus (jos ehtinyt)
- Äidin/vanhempien tapaaminen naisten akuuttikeskuksessa
 - Osastoesittely etukäteen mikäli mahdollista, muussa tapauksessa osaston esittelyvideo (YouTube)
 - Vanhemmille annetaan osastoesite, kenguruhoito- ja ainutlaatuinen äidinmaito -oppaat

Vastasyntyneiden teho-osasto KYS

Ainutlaatuinen äidinmaito
Opas maidonerityksen käynnistämiseen ja imetyksen aloittamiseen erityistilanteissa

4. Henkilökunta kannustaa ja tukee varhaista, jatkuvaa ja pitkäkestoista äidin ja vauvan ihokontaktia/kenguruhoitoa

- **Varhainen ihokontakti synnytyssalissa**

- Varhainen ihokontakti jo synnytyssalissa >H32 tai > 1500 g, mikäli äidin vointi ei salli → puoliso/tukihenkilö
- Jos ei ole mahdollinen, vauva viedään käymään äidin luoda joko synnytys- tai sektiosalissa heti kun vointi on vakaa
- Puoliso/tukihenkilö pääsee heti mukaan vauvan virvoitteluun ja vauvateholle

- **Kenguruhoidon päivittäinen suunnittelu ja toteutus yhteistyössä perheen kanssa**

5. Henkilökunta ohjaa ja tukee äitejä maidontuotannon käynnistämisessä ja ylläpitämisessä. Vauva pääsee äidin rinnalle heti kun vointi on riittävän vakaa imetykseen aloittamiseen.

Suullinen ja kirjallinen ohjaus

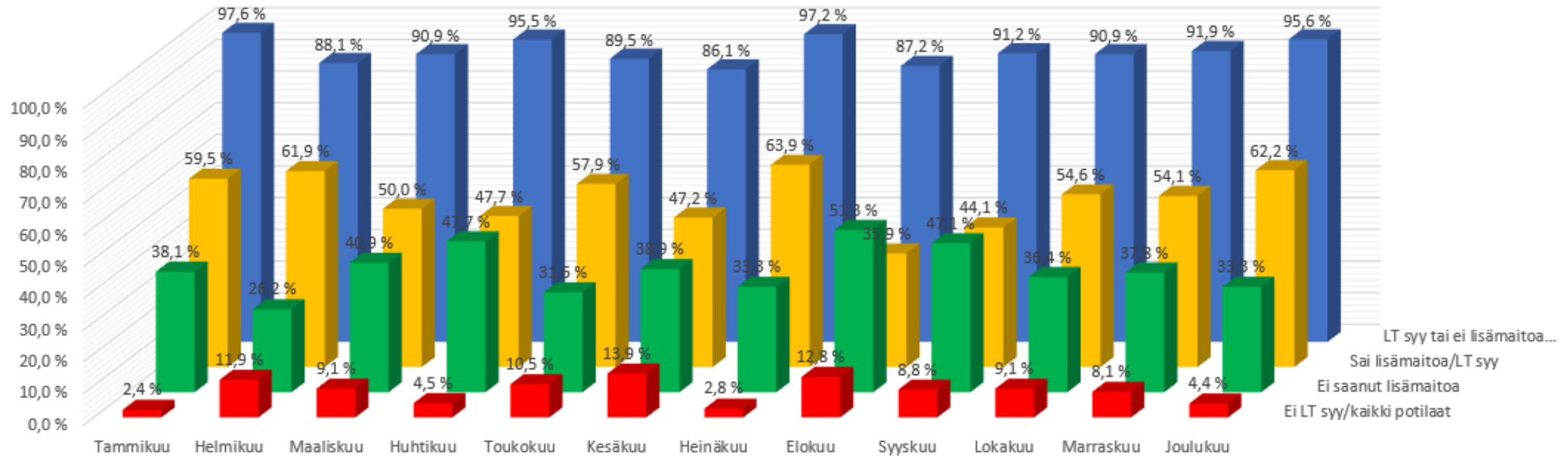
- **Varhainen lypsäminen aloitus** (käsinylpsy) 1-2 h kuluessa synnytyksestä → **ensimaitotipat**
- **Maidon erityksen tehokas käynnistäminen ja ylläpitäminen** (min. 7 x vrk)
 - Osastolle on hankittu riittävästi rintapumppuja
- **Imetys heti kun vauvan vointi sen sallii**

6. Vastasyntyneille annetaan oman äidinmaitoa. Muuta ravintoa annetaan vain erityisistä lääketieteellisistä syistä

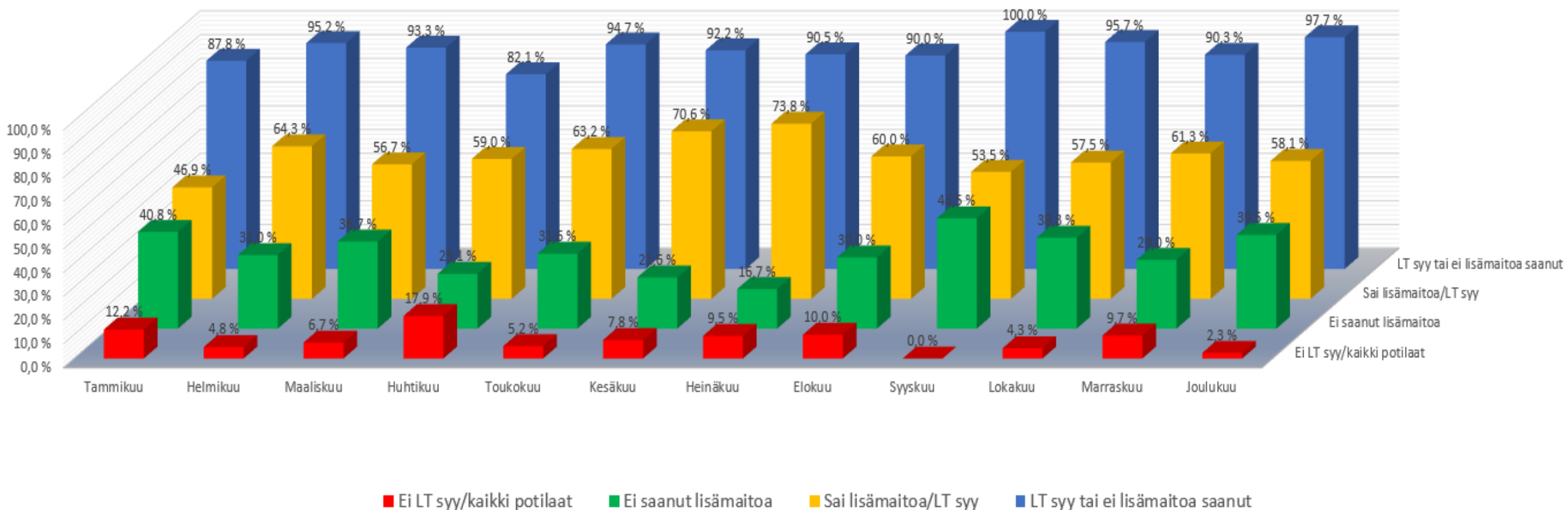
- Vastasyntyneelle ei anneta kuin oman äidin maitoa, ellei siihen ole lääketieteellistä syytä tai äiti on tehnyt tietoisien päätöksen olla lypsämättä/ imettämättä
- Oman äidin maitoon lisättävät ravintolisät (BMF, proteiini) ja rasvat määrätään MIRIS-maitoanalyysituloksen perusteella
- Osastolle hankittu omat pakastimet maidon pidempää säilytystä varten

Lisämaitotilasto 2020

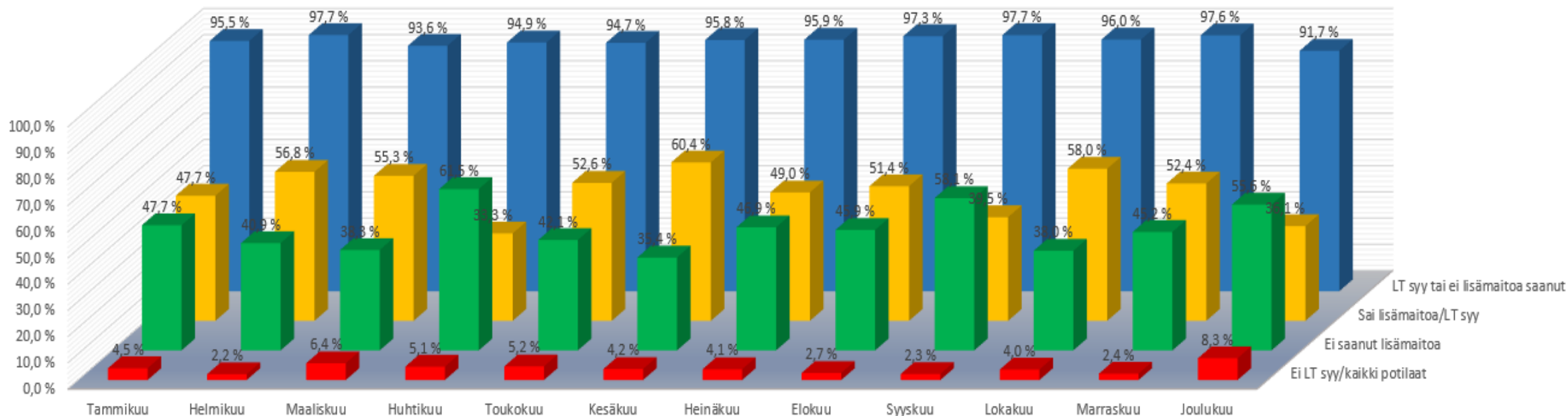
Lisämaitotilasto 2021

Annetun maidon osuudet 1-12/2021

Lisämaitotilasto 2022

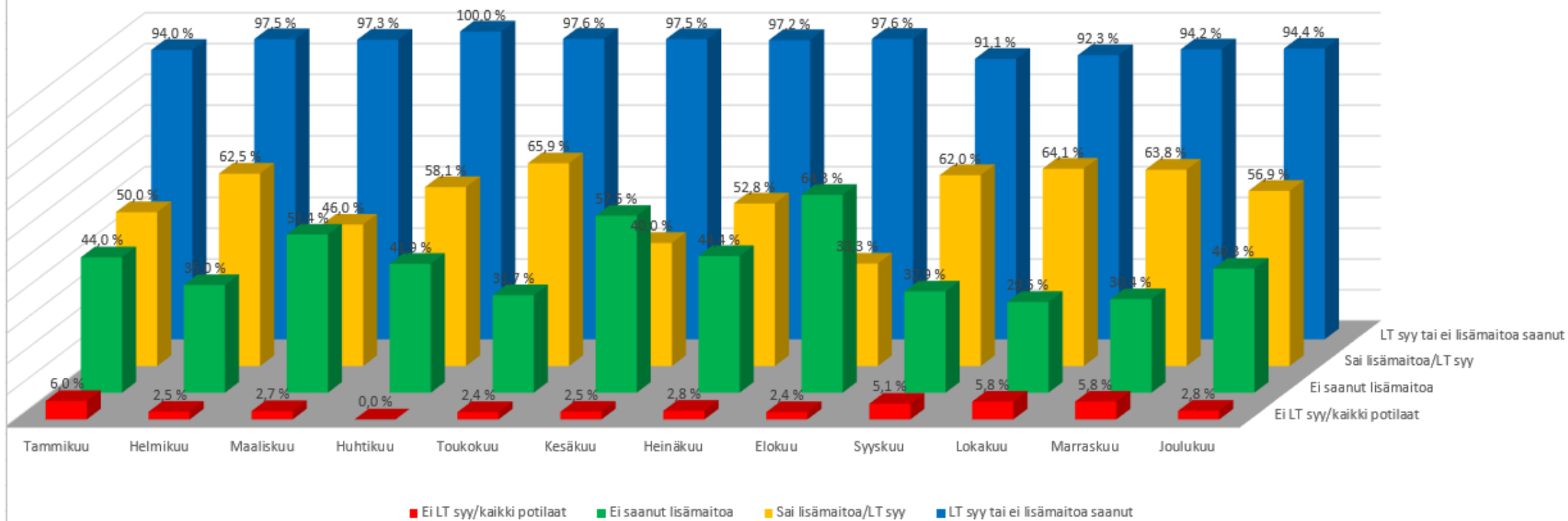
Annetun maidon osuudet 1-12/2022

■ Ei LT syy/kaikki potilaat
 ■ Ei saanut lisämaitoa
 ■ Sai lisämaitoa/LT syy
 ■ LT syy tai ei lisämaitoa saanut

Lisämaitotilasto 2023

Annetun maidon osuudet 1-12/2023

7. Vauva ja äiti voivat olla yhdessä ympärivuorokautisesti

- Synnytyksen jälkeen äiti ja vauva hoidetaan samassa perhehuoneessa
 - Myös lapsen toinen vanhempi voi olla osastolla ilman rajoituksia ja hänellekin on sänky
 - Vanhempien läsnäolosta kerätään tilastoa
- vauvoilla on pääosin paikalla joku lähiomainen (>90% ajasta)

Vanhempien läsnäolo, esim. vuosi 2023

Viikko	2	3	4	5	6	7	8
aamu	89%	96%	95%	97%	99%	94%	95%
ilta	89%	93%	95%	97%	97%	91%	93%
yö	94%	100%	96%	99%	99%	93%	100%

	9	10	11	12	13	14	15	16
	96%	99%	95%	91%	96%	95%	93%	94%
	93%	95%	95%	93%	98%	93%	94%	100%
	96%	100%	96%	89%	90%	100%	96%	94%

8. Äitejä kannustetaan vauvatahtiseen imetykseen mahdollisimman pian. Ennenaikaisilla ja sairailta lapsilla siirtymävaiheessa huomioidaan riittävän ravitsemuksen turvaaminen.

• Vauvan nälkäviestien ohjaaminen

- Perhehuoneissa vanhemmille ohje nälkäviestien tunnistamiseksi

• Aikataulujen mukaisesta syöttämisestä siirrytään ensin varmistettuun vauvantahtiseen imetykseen/syöttämiseen, ja heti kun ei ole enää lääketieteellistä syytä syöttää vauvaa aikataulujen mukaan, annetaan vauvan päättää syömistahdista itse

- Alussa syöttöpunnitukset apuna

9. Ennen imetyksen vakiintumista käytetään muita keinoja kuin pulloruokintaa maidon antamisessa. Tutteja ja rintakumia käytetään perustellusti.

- **NML**

- Maitotipat vauvan suuhun aina ennen maidon letkutusta.
- **Imetysapulaite** lisämaidon antamiseen
- Annetaan tietoa tuttipullon käytön mahdollisesta haitallisesta vaikutuksesta imetyksen onnistumiseen
- Ohjataan **vain tarvittaessa** korvikkeen käyttö ja vauvantahtinen pulloruokinta

WHO:n korvikekoodin mukaisesti emme ole mukana korvikkeiden, emmekä niihin liittyvän välineistön markkinoinnissa.

- Varmistamme, ettei korvikkeita ole muualla kuin maidonkäsittelyhuoneessa ja huoneessa, jossa korviketta käytetään
- Emme markkinoi korvikkeita mainostuotteiden avulla, emmekä jaa perheille näytepakkauksia
- Ohjaamme korvikkeiden turvallisen käytön ja vauvantahtisen pulloruokinnan vain niitä tarvitseville perheille

10. Vanhempia kannustetaan ja ohjataan imetyksen jatkamisessa ja varmistetaan, että imetyksen tuki jatkuu tarvittaessa myös kotiutumisen jälkeen.

- **Kotikäynnit → osaston vauvaperhetyö**
 - Mahdollisuus kotiutua rintapumpun, NML:n ja vaa'an kanssa
- **Vauvapoli**
- Neuvola ja **neuvolan imetysvastaanotto**
- **Imetyspoliklinikka** (KYS), ma ja to
- Imetyksen tuki r.y.;n vertaistukiryhmät
- Ravitsemuksesta tiedottaminen jatkohoitopaikkaan

KYSin vastasyntyneiden teho-osasto sertifioitiin 4/2023

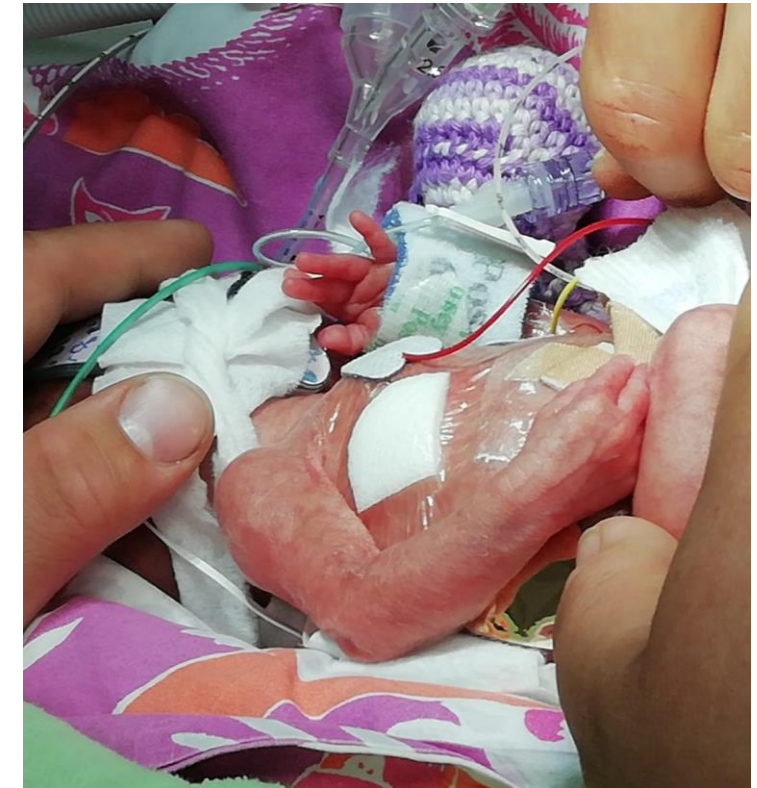
Kokemukset Neo-BFHI -ohjelmasta vauvojen tehohoidossa:

Neo-BFHI:n periaatteet tukevat loistavasti vauva- ja perhemyönteistä hoitoa ja olemme saaneet vanhemmilta paljon hyvää palautetta.

- Muistettava
 - Vauvat eivät ole terveitä – joka usein heijastuu myös syömiseen
 - Isolla osalla äideistä on taustalla sektio tai jokin perussairaus

Vanhemmat tekevät sen, mihin he pystyvät voimavarat huomioiden ja mihin keho pystyy. Se pitää riittää!

Neo-BFHI- ohjelman toteutus ei saa olla painostavaa, vaan hyvää inhimillistä hoitoa tukevaa!

Pienen keskosen hoidossa tarvitaan kovan lääketieteen lisäksi pehmeitä hoitokäytäntöjä